

Arbets- och näringsministeriet

PROMEMORIA

25.11.2021

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT OM FÖRETAGANDE

I. Utgångspunkter

Statsrådets principbeslut om företagande grundar sig på den strategi för företagande som har utarbetats i enlighet med en skrivning i regeringsprogrammet. Principbeslutet är i kraft 2022–2027. Utöver strategin för företagande kompletteras de åtgärder som gäller företagandet av övriga program och åtgärder inom helheten Ett livskraftigt Finland i regeringsprogrammet.

I den lägesbild som ingår i strategin för företagande har det identifierats utmaningar i samband med företagande och dragits upp strategiska riktlinjer för att svara på dem. För att konkretisera strategin har det utarbetats en färdplan med uppföljningsindikatorer. I statsrådets principbeslut har man från beredningen tagit in de viktigaste principiella åtgärder som ska linjeras upp politiskt och som berör flera ministerier och vars genomförande förutsätter åtgärder inom hela statsrådet och dessutom kontinuitet.

Enligt den lägesbild som gäller företagandet är företagsklimatet i regel som det ska, men prioriteringar i fråga om utvecklingsbehoven har också identifierats. Företagsklimatet varierar i fråga om konkurrenskraften och är delvis rentav sämre än i jämförelseländerna. Det startas få företag i förhållande till vår potential, och antalet mikroföretag och små och medelstora företag som bedriver export är litet. Antalet företag som eftersträvar tillväxt och i synnerhet stark tillväxt är litet, och när det gäller mängden små och medelstora företag som över huvud taget eftersträvar tillväxt är trenden sjunkande. Finland har det lägsta antalet företag med skalbar¹ tillväxt av de nordiska länderna och även i hela EU.

Små och medelstora arbetsgivarföretag är mycket viktiga med tanke på Finlands ekonomi och välfärd. Dessa företag svarar för en betydande del av skatteinkomsterna, exporten

¹ Nätverksbaserad tillväxt som ofta grundar sig på digital verksamhet

och arbetsplatserna i vårt land. De företag som sysselsätter står för 95 procent av arbetsplatserna inom industrin, byggbranschen och de privata tjänsterna. Dessa företag har även i fortsättningen den allra största sysselsättnings- och tillväxtpotentialen. Trots det har antalet företag som sysselsätter (särskilt de som sysselsätter färre än 10 personer) minskat med 8 000 sedan 2013. Även coronakrisen har gjort situationen avsevärt mycket svårare för små och medelstora företag. För att den oroväckande trenden ska kunna vändas måste särskilt dessa företags behov uppmärksammas i det samhälleliga beslutsfattandet. Det ligger i hela samhällets intresse att de företag som svarar för skapandet nya arbetstillfällen garanteras de bästa möjligheterna att växa, förnya sig och klara sig i den internationella konkurrensen. Viktiga sätt att garantera detta är att lindra bristen på kompetent arbetskraft, främja en sporrande och konkurrenskraftig beskattning, påskynda ägarbyten, stödja internationalisering och främja smidiga myndighetsprocesser. För att den nordiska välfärdsmodellen ska kunna upprätthållas i framtiden behöver Finland inte bara ekonomisk tillväxt och sysselsättning utan också fler företag som förnyas, växer, sysselsätter och blir internationella. Små och medelstora företag, och särskilt unga företag, är viktiga förnyare av hela ekonomin. Formerna av företag och företagande utvecklas snabbt, och företagsklimatet behöver vara sådant att det stöder bland annat företagsmodeller som är nätverksbaserade, inriktade på crowdsourcing, baserade på distansarbete, projektspecifika, datadrivna, inriktade på arbete för hållbar utveckling och ekosystemliknande, och även stöder flexibla övergångar från att vara arbetstagare till att bli företagare och vice versa.

I strategin för företagande konstaterades de största utmaningarna i omvärlden på lång sikt vara tillgången till arbetskraft, den låga investeringsnivån och en svagare produktivitet utveckling än i jämförelseländerna. Dessa utmaningar kan också leda till att den tillväxt som kommer igång efter coronapandemin bromsas upp snabbare än i jämförelseländerna. Därför är det viktigt att långsiktigt underlätta strukturella reformer och en övergång till nya former av arbetsinnehåll, nya typer av företagsverksamhet och internationalisering. Företagsklimatet måste vara sådant att det stöder och sporrar alla typer av små och medelstora företag att förnya sig samt främjar nyföretagande och lockar utländska investeringar och företag till Finland.

En viktig källa till förnyelse och tillväxt är investeringar särskilt i forskning och utveckling (inkl. tillämpning av forskning/utveckling som gjorts på annat håll) samt de kommersiellt

framgångsrika produkter som dessa leder till. Investeringsvolymerna ökar åtminstone tillfälligt, och Finland har ännu en bra bit kvar till de mål som gäller en höjning av investeringsnivån, särskilt nivån på FoUI-investeringar, och omställningen till en grön och digital ekonomi. Inom investeringar och utveckling måste alla medel utnyttjas som gör det möjligt att öka det värde som små och medelstora företags produkter eller tjänster har för kunderna. Mer investeringar och utveckling förutsätter också kompetenta arbetstagare, och tillgången till sådana har försämrats.

För ökad produktivitet krävs det en långsiktig och förutsägbar verksamhetsmiljö som stöder förnyelse och tillväxt och även beaktar utvecklingen i andra länder. Den offentliga förvaltningen kan i regel påverka företagens vilja att växa och förnya sig samt deras investeringar genom företagsamhetspolitiska åtgärder som ökar företagarnas förtroende för att verksamhetsmiljön är konsekvent, sporrande, förutsägbar och gör det lättare att prova på något nytt. Företagarna själva spelar en viktig roll när det gäller att sätta fart på tillväxt och förnyelse.

Företagsamhetspolitiken är en del av utvecklandet av samhället, och en granskning av företagandet måste kopplas till alla politikområden och utvecklingsmål som påverkar företagets verksamhet. De små och medelstora företagens knappare resurser förutsätter att de beaktas genom förenklade processer bland annat för att göra skötseln av ärenden och administrativa förfaranden smidigare samt i tillgången till kompetent arbetskraft och finansiering, vid ibruktandet av ny teknik och i den gröna och digitala omställningen.

Företagsamhetspolitikens hörnstenar framgår också av riktlinjer och instrument inom EU:s olika politikområden. Vid genomförande och planering av policy och åtgärder måste strävan vara att försöka hitta gemensamma mål, synergier och nya kopplingar mellan åtgärderna. I stället för enskilda åtgärder behöver vi en större helhet som är förenlig med de åtgärder som hänför sig till strategin, visionen och målen för företagsamhetspolitiken.

II. Målsättning

Statsrådet har en viktig roll när det gäller att stödja utvecklingen av företagsklimatet i riktning mot en mångsidigare och förnyad tillväxt och företags- och näringsstruktur. Principbeslutet syftar i enlighet med riktlinjerna i strategin för företagande till att

- göra företagen mer tillväxtorienterade genom att påskynda hållbar tillväxt, sysselsättning och förnyelse i företagen, och i synnerhet antagandet av den dubbla utmaningen (den gröna och digitala omställningen)
 - möjliggöra ett ökat antal arbetsgivarföretag samt eftersträva i synnerhet fler medelstora företag och internationalisering av små och medelstora företag
 - öka utländska företags etableringar i Finland och deras placeringar/investeringar i finländska företag
- sörja för att små och medelstora företags förutsättningar är konkurrenskraftiga och livskraftiga på lång sikt
 - i fråga om beskattningen stödja de mål som har satts för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken samt stödja den internationella konkurrenskraften och livskraften i hela Finland
 - göra reglering och tillståndsförfaranden som gäller företag smidigare, få marknaden att fungera bättre och garantera nystart för företagare
 - stödja små och medelstora företags och särskilt nya företagares affärskompetens och nätverkande och sporra företagare i små och medelstora företag till kompetensutveckling under hela sin tid i arbetslivet
 - beakta små och medelstora företags särdrag vid utvecklingen av arbetslagstiftningen
 - göra den offentliga förvaltningens tjänster och kundkontakter smidigare och mer kundorienterade
 - säkerställa tillgången till finansiering genom utveckling av finansmarknaden
- förbättra små och medelstora företags arbetsgivarbild, kompetensledning och rekryteringskunskaper för att trygga tillgången till kompetent arbetskraft samt hjälpa företagarna att orka bättre
- möjliggöra flexibla övergångar mellan arbete och företagande, göra lagstiftningen tydligare och mer förutsägbar samt förbättra företagarnas sociala trygghet

- främja smidigare ägarbyten
- öka ett förvaltningsövergripande samarbete och en dialog med intressentgrupperna som sträcker sig över regeringsperioderna.

III. Ministeriernas åtgärder när det gäller förutsättningarna för ökat företagande och förnyelse med beaktande av hållbarheten

Nedan följer en beskrivning av ministeriernas och andra aktörers åtgärder i enlighet med de strategiska riktlinjerna. Efter den beskrivna åtgärden nämns de ansvariga ministerierna och andra aktörer inom parentes. I färdplanen i anslutning till strategin för företagande redogörs närmare för åtgärdernas innehåll.

1. Företagen görs mer tillväxtorienterade genom att hållbar tillväxt, sysselsättning och förnyelse påskyndas i företagen; i synnerhet antas den dubbla utmaningen (den gröna och digitala omställningen)

Företagsverksamheten står inför en aldrig tidigare skådad förändring, särskilt på grund av den gröna och digitala omställningen. Digitaliseringen innebär en stor omställning för de traditionella verksamhetsmodellerna och förutsätter att även de allra mest traditionella företagen utnyttjar digitalisering och data i stor utsträckning. Det behov av förändring som hänför sig till miljön och hållbar utveckling berör också de allra minsta företagen. Den gröna omställningen ska framför allt ses som en möjlighet. Finländska företag har som stöd för den gröna och digitala tillväxten en gedigen kompetens som också kan utnyttjas internationellt i form av produkter och tjänster. Förnyelse är ett viktigt redskap när det gäller att utöka affärsverksamheten och få fler arbetsplatser och arbetsgivare, men det kräver investeringar och kompetent arbetskraft samt ledarskap. I Finland där hemmamarknaden är liten är det viktigt att se till att små och medelstora företag får stöd för internationalisering.

1.1. Företagen aktiveras att växa och bli internationella bland annat med hjälp av offentliga företagstjänster, det utreds hur marknaden för tillväxtfinansiering fungerar och vid behov åtgärdas marknadsbrister med offentliga åtgärder. Vid sidan av den gröna och digitala omställningen måste man med alla medel öka förädlingsvärdet

av företagens produkter och tjänster. Målet för programmet för export och internationell tillväxt är att på ett omfattande sätt främja företagens tillväxt och internationalisering samt stödja uppkomsten och utvecklingen av affärsekosystem i miljardklass. (ANM, UM, Team Finland)

- 1.2. Utländska företags etableringar i Finland och placeringar/investeringar i finländska företag ökas genom att man sörjer för en konkurrenskraftig Finlandsbild och stärker nätverket Investment in Finlands funktionsförmåga som en del av Team Finland. Man sörjer för den finländska investeringsmiljön så att finländska företag – även de som riktar in sig på en global marknad – vill investera i Finland. (ANM, UM, Business Finland, Team Finland)
- 1.3. I fråga om små och medelstora företag stärks företagarnas kompetens och beredskap att växa på ett hållbart sätt och att förnya sig genom en konsekvent ökning av företagens digitala kunskaper och datakunskaper, detta för att säkerställa att digitaliseringen och data utnyttjas fullt ut. Utöver pionjärföretagens tjänster beaktas också de traditionella små och medelstora företagens förmåga att växa och förnya sig genom att utnyttja digitala lösningar i sin affärsverksamhet. Dessutom genomförs åtgärder för små och medelstora företag inom ramen för Artificiell intelligens 4.0, bland annat företagsprogrammet Tillväxt genom data. (ANM, UKM, KM, JSM, JM, Business Finland, Finnvera, NTM-centralerna, anordnare av yrkesutbildning, högskolor)
- 1.4. Företagen uppmuntras att utnyttja affärsmöjligheterna i anslutning till utfasningen av fossila bränslen genom aktiverande åtgärder och genom att man sörjer för investeringsklimatet och möjliggör försök. Finlands mål att vara koldioxidneutralt 2035 ska utnyttjas i arbetet med Finlandsbilden. Små och medelstora företags kompetens i fråga om hållbarhet och samhällsansvar stöds genom att dessa företag erbjuds rådgivning och träning, och de sporras att skapa en konkurrensfördel genom ansvarstagande. (ANM, UM, UKM, JSM, Business Finland, Enterprise Europe Network, anordnare av yrkesutbildning, högskolor)

1.5. Små och medelstora företags särdrag beaktas bland annat när det gäller att påverka EU-lagstiftningen, så att deras administrativa börda inte ökar i onödan.

1.6. Små och medelstora företags förmåga till förnyelse och utveckling främjas på så sätt att deras samarbete med högskolor, forskningsinstitut och anordnare av yrkesutbildning stöds genom att det utvecklas verksamhetsmodeller som lämpar sig för små och medelstora företag med mindre resurser. Villkoren i IPR-avtalen mellan företag och högskolor görs tydligare. Företagens och företagarnas förmåga att utnyttja kreativ kompetens och immateriella rättigheter (IP-rättigheter) stärks. Sådana företagskuvöser, företagsacceleratorer och testmiljöer som fungerar i de regionala ekosystemen utvecklas långsiktigt i syfte att underlätta små och medelstora företags produkt- och affärsutveckling. (ANM, JSM, UKM, Business Finland, Finvera, NTM-centralerna, högskolor, anordnare av yrkesutbildning)

2. Det sörs för att små och medelstora företags förutsättningar är konkurrenskraftiga och livskraftiga på lång sikt

Företagsklimatet påverkar företagets syn på hur lönsamt det är att bland annat investera, utvecklas och sysselsätta. De viktigaste faktorer som påverkar företagets förutsättningar är exempelvis beskattning, kompetens, fungerande konkurrens och reglering samt kundservice och företagstjänster för företag. Den offentliga förvaltningens tjänster och kundkontakter utgör en del av företagsklimatet. Smidiga och kundorienterade tjänster gör att företagarna kan koncentrera sig på sin affärsverksamhet. Ett sätt att göra tjänsterna smidigare och mer kundorienterade är att göra dem mer förvaltningsövergripande, utnyttja digitaliseringen och tillämpa sam användning av information.

2.1. Företagen garanteras en stabil, sporrande och förutsägbar verksamhetsmiljö, och deras verksamhetsförutsättningar och förutsägbarheten i beskattningen tryggas på ett sätt som möjliggör investeringar och nya arbetstillfällen. I fråga om beskattningen stöds de mål som har satts för den ekonomiska politiken och sysselsätt-

ningspolitiken samt den internationella konkurrenskraften och livskraften i hela Finland. Dessutom utreder regeringen en sådan omstrukturering av samfundsbeskattningen och beskattningen av utdelning att samfundsskattesatserna skiljs åt i fråga om den vinst som stannar kvar i bolaget och den vinst som bolaget betalar ut. Målet är att förbättra incitamenten för investeringar och inhemskt ägande. (FM, ANM)

- 2.2. Vid utvecklandet av arbetslagstiftningen beaktas små och medelstora företag. Arbetslagstiftningen utvecklas på ett ändamålsenligt sätt, och av grundad anledning kan lagstiftningen differentieras. Då ska vikt emellertid fästas vid likställigheten mellan särskilda företag och deras anställda. (ANM)
- 2.3. I syfte att göra regleringen smidigare ska lagstiftningen utvecklas så att tillämpningen av principen en in, en ut utvidgas etappvis, dock så att lagstiftningens ändamålsenlighet betonas i stället för dess kvantitet. Dessutom utnyttjas en företagspanel vid bedömningen av konsekvenserna för företagen och vid utvecklingen av företagstjänsterna och företagsfinansieringen. Utöver konsekvenserna för företagen kan konsekvenserna för företagandet utredas. (ANM)
- 2.4. Bekämpningen av grå ekonomi effektiviseras för att säkerställa jämlika konkurrensförutsättningar för små och medelstora företag. Inom EU och nationellt uppmärksammas aktivt konsekvenserna av bankreglering och i synnerhet kreditgivningen till små och medelstora företag, så att regleringen står i rätt proportion till bankernas grundläggande uppgift och de tjänster som kunderna behöver. (FM)
- 2.5. Marknaden fås att fungera bättre bland annat genom att man allmänt främjar konkurrenspolitiken och förbinder sig till jämlika bestämmelser. Konkurrenspolitiken skärps genom bättre konkurrensneutralitet på marknaden och en utvärdering av konkurrensbegränsande sektorsspecifik lagstiftning. Behovet av en rätt att vid den nationella tillsynen över företagsförvärv utreda även förvärv som underskrider omsättningsgränserna utreds. Möjligheterna till och behovet av ökad konkurrens inom olika sektorer utvärderas. (ANM, FM, Konkurrens- och konsumentverket)

2.6. Företagare ska garanteras nystart. Vid sidan av harmoniseringen av EU:s insolvenslagstiftning och reformen av företagssanerings- och skuldsaneringslagstiftningen har man utvecklat verksamhetsmodellen Early Warning, som förutsätts i ett direktiv och vars syfte är att så tidigt som möjligt identifiera företagare med ekonomiska svårigheter och betalningssvårigheter. Tjänsten Företagarens ekonomihjälp är en avgiftsfri lågröskeltjänst för mikroföretag och små och medelstora företag via vilken företagen får råd vid akuta ekonomiska svårigheter och betalningssvårigheter samt i planeringen av ekonomin. Målet är att vidareutveckla de regionala tjänster som ingår i verksamhetsmodellen och att för deras del säkerställa nätverkets verksamhet och finansiering. (ANM, JM, NTM-centralen)

2.7. Små och medelstora företags och särskilt nya företagares affärskompetens och nätverkande stöds, och företagare i små och medelstora företag sporras till kompetensutveckling under hela sin tid i arbetslivet. Möjligheten att skaffa sig företagarkompetens och arbetslivsfärdigheter och att delta i företagartutbildning säkerställs på ett heltäckande sätt i hela landet. Företagarna och särskilt ensamföretagarna beaktas i reformen av det kontinuerliga lärandet samt i verksamheten vid servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning. Det kommer att starta ett utbildningsprogram som är avsett för företagare och gäller specialisering inom tillväxtföretagande och internationalisering. Inom programmet läggs särskild vikt vid digital affärskompetens. (UKM, ANM, JSM, kommuner, högskolor, anordnare av yrkesutbildning)

2.8. Den offentliga förvaltningens företagstjänster och kundkontakter görs smidigare och mer kundorienterade.

- De offentliga företagstjänsterna ska bli enklare och mer kundorienterade genom att de görs mer förvaltningsövergripande och genom att i synnerhet digitalisering och artificiell intelligens utnyttjas i utvecklingen av företagstjänsterna. Strävan är att beakta företagarnas och företagens perspektiv inom principen om ett enda serviceställe för företagstjänster. Företagstjänsterna utvecklas som helhet med beaktande av att arbets- och näringstjänsterna överförs till

kommunerna. Även invandrar-, kvinno-, landsbygds-, serie-, portfölj- och familjeföretagares särskilda behov samt sociala företag ska beaktas. (ANM, FM, JSM, Business Finland, Finnvera, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna, kommunerna)

- Företagens skötsel av sina ärenden görs smidigare med hjälp av digitalisering, och möjligheterna att främja sam användning av data mellan myndigheter utreds för att påskynda bland annat behandlingen av tillstånd och andra administrativa förfaranden. Tillstånds- och tillsynsmyndigheterna uppmuntras att använda tjänstelagret Tillstånd och tillsyn (ANM) för att utveckla sådana serviceprocesser över myndighetsgränserna som motsvarar kundens behov. (Alla ministerier, region- och lokalförvaltningen)
- Automatiserat beslutsfattande görs möjligt för att påskynda serviceprocesserna. Det utarbetas även principer om hemort för digitala företag. Det ska beaktas vilka behov av elektroniska tjänster personer som uträttat ärenden i Finland från utlandet har. Det skapas en digital serviceplattform, Virtual Finland, med digitala myndighetstjänster för att locka experter, företag och investeringar och för att främja företagets export och internationalisering. (ANM, FM, JM, UM)
- Det blir smidigare för företagen att sköta ärenden i anslutning till tillståndsprocesser. Åtgärderna för att göra behandlingen av tillstånd snabbare och processen mer förutsägbar för sökanden fortsätter. Orsakerna till tillståndsförfaranden som pågår i mer än ett år utreds. Målet är att öka förutsättningarna för högklassiga och smidiga tillståndsprocesser och att förkorta behandlingstiderna till i regel mindre än ett år (exkl. den tid som går åt till sökandens komplettering av en bristfällig ansökan) utan att nivån på miljöskyddet eller kvaliteten på tillståndsbehandlingen äventyras. Företagens kunskaper om tillståndsförfarandena ska förbättras, särskilt när det gäller miljötillstånd och förfarandena i samband med dem, för att kvaliteten på tillståndsansökningarna ska bli bättre och behandlingen snabbare. Tillräckliga resurser ska garanteras för behandling av till-

stånd. Det införs system för tillsyn som även omfattar handledning. (Alla ministerier och ämbetsverken och inrättningarna inom förvaltningsområdet, region- och lokalförvaltningen)

2.9. Finansmarknaden fås att fungera bättre för alla typer av företag, och marknadsbrister åtgärdas vid behov genom politikåtgärder. Särskild vikt fästs vid utmaningarna inom finansieringen av tillväxtföretag. Offentlig finansiering, både nationell finansiering och EU-finansiering, används som hävstång för små och medelstora företags finansiering/privat finansiering avsedd att främja den gröna och digitala omställningen och påskynda reformer till stöd för den på finansmarknaden. Deltagande i EU-projektansökningar i olika nätverk främjas (särskilt Digital Europe, Horizon). Finansiella tjänster görs mer tillgängliga genom åtgärder inom programmet för export och internationell tillväxt.

3. Små och medelstora företags arbetsgivarbild, kompetensledning och rekryteringskunskaper förbättras för att trygga tillgången till kompetent arbetskraft, och företagarna får hjälp att orka bättre

Tillgången till kompetent arbetskraft är viktig med tanke på möjligheterna till förnyelse och tillväxt. Fler små och medelstora företag än tidigare lyckas inte anställa den arbetskraft de behöver. Allt fler arbetsuppgifter kräver större kompetens, och dessutom är Finlands demografiska utveckling ofördelaktig. Dessa faktorer ökar utmaningarna särskilt för små och medelstora företag när det gäller att hitta kompetent arbetskraft. Tillgången till arbetskraft varierar från bransch till bransch, och eventuella särskilda branschvisa utmaningar måste beaktas i de åtgärder som vidtas. Kompetent arbetskraft hjälper företagaren att orka, men också företagarens arbetshälsa måste förbättras.

3.1. Små och medelstora företags arbetsgivarbild förbättras för att mindre företag ska ha lättare att få tag på ny arbetskraft. Företagen ska göras mer medvetna om snabba åtgärder, såsom läroavtalsutbildning och gemensamt anskaffad utbildning, och lösningar söks för att göra läroavtalsutbildningen mer lockande för företagarna.

Vid sidan av rekryteringskunskaperna är det skäl för företagen att satsa på introduktion av unga och över huvud taget nya personer, stöd för lärande i arbetet och arbetsplatshandledning. Rekryteringssamarbete mellan anordnare av yrkesutbildning och företag för att hitta nytt yrkeskunnigt folk ska främjas och mindre företags resurser beaktas vid samarbetet. (ANM, UKM, anordnare av yrkesutbildning)

3.2. Det görs omfattande satsningar på tillgången till kompetent arbetskraft, och en färdplan för arbetskraftsinvandring genomförs. Tillgångsprövningen ska göras smidigare och företagen stödjäs i de tillståndsprocesser som gäller dem. Företagen uppmuntras att rekrytera internationella experter och att bilda nätverk. Informationen ska utökas om de möjligheter som kulturell mångfald erbjuder när det gäller att utveckla affärsverksamheten samt exporten och importen. Små och medelstora företag informeras om bästa praxis för rekrytering av invandrare. När internationella experter lockas till Finland ska arbetstagarnas och företagarnas familjer beaktas. (ANM, FM, JSM, arbets- och näringsbyråerna, Team Finland, högskolor, anordnare av yrkesutbildning)

3.3. Handlingskoncept för stödjande av orken hos företagarna ska främjas som ett led i arbetet för utveckling av ett ekosystem för företagstjänster (bland annat som en del av tjänsten Företagarens ekonomihjälp). Företagshälsovården görs mer omfattande, och stödet till små och medelstora företag förbättras genom information om den av Arbetshälsoinstitutet utvecklade modellen för hur företagare och små företag gemensamt kan skaffa företagshälsovård. Informationen om det innehåll och de handlingskoncept som Arbetshälsoinstitutet har utvecklat för att förbättra företagarnas välbefinnande utökas. (ANM, SHM, Arbetshälsoinstitutet)

4. Flexibla övergångar mellan arbete och företagande möjliggörs, lagstiftningen görs tydligare och mer förutsägbar och företagarnas sociala trygghet förbättras

Oklarheter i anslutning till den sociala tryggheten kan utgöra ett hinder för att bli företagare. Det är också vanligt att ha företagandet som bisyssla, och då består företagarens

trygghet av både arbetet som löntagare och arbetet som företagare. Plattformsföretagande är ett nytt sätt att organisera arbetet på. Det är oklart om de som arbetar via en plattform betraktas som företagare eller arbetstagare. En del företagare klarar inte av att betala tillräckligt mycket för sin sociala trygghet. Alla företagare känner inte heller till eller är inte medvetna om betydelsen av att teckna en företagarpensionsförsäkring för att bygga upp den övergripande sociala tryggheten, vilket leder till att de underförsäkras sig.

4.1. Flexibla möjligheter till sysselsättning och smidiga övergångar mellan att vara arbetstagare och företagare möjliggörs genom att man fortsätter utveckla en kombinationsförsäkring i samband med reformen av den sociala tryggheten. Tydliga och förutsägbara bestämmelser ska främjas bland annat när det gäller plattformsföretagande. Företagarna ska göras mer medvetna om företagarpensionsförsäkringarna, och man försöker hitta metoder för att minska underförsäkringen bland företagare. (SHM, ANM, Pensionsskyddscentralen)

5. Smidigare ägarbyten främjas

Ägarbyten är en kanal för att förnya och utöka affärsverksamheten. I takt med att de åldrande företagarna blir allt fler ökar utmaningarna med att hitta någon lämplig som kan ta över. För att ett ägarbyte ska lyckas måste förberedelserna inledas i tillräckligt god tid. Lyckade ägarbyten kan vara ett sätt att förnya och utöka företagsverksamheten, och därför är det viktigt att det finns rätt slags företagarkompetens i de olika faserna av företagets utveckling.

5.1. Utöver skrivningarna i regeringsprogrammet och vid ramförhandlingarna och utöver åtgärderna i programmet för inhemskt ägande ska vid ägarbyten vikt också fästas vid dem som fortsätter affärsverksamheten. För att ägarbytena ska ske så smidigt som möjligt måste man se till att de som tar över har möjlighet att få tillräcklig utbildning för ändamålet exempelvis av anordnare av yrkesutbildning eller vid högskolor. (ANM, UKM, JSM, anordnare av yrkesutbildning, högskolor)

6. Det införs mer förvaltningsövergripande samarbete och dialog med intressentgrupperna som sträcker sig över regeringsperioderna

För närvarande görs ingen regelbunden och förvaltningsövergripande granskning och utveckling av företagsklimatet, och det finns ingen överenskommen modell för granskningen. Målet är att företagandet ska granskas regelbundet och fenomenbaserat över regeringsperioderna. Underlaget för granskningen ska bestå av regelbundna lägesbilder i fråga om företagandet.

6.1. Förvaltningsövergripande samarbete och samordning säkerställs genom avtal om samsamarbetsstrukturer och verksamhetsmodeller. Det ska tillsättas en delegation för företagande som ansvarar för genomförandet och uppföljningen av principbeslutet och underlättar samarbetet med intressentgrupper. Lägesbilden och analysen av företagandet ska vidareutvecklas. Genomförandet av principbeslutet följs bland annat med hjälp av överenskomna indikatorer. (ANM, UKM, SHM, UM, JM, FM, MM, KM, JSM)

IV. Uppföljningen av statsrådets principbeslut

Genomförandet av principbeslutet om företagande följs på följande sätt med hjälp av indikatorer:

- utvecklingen i fråga om antalet företag i olika storleksklasser
 - antalet företag av olika storlek (ensamföretagare, mikroföretag och små och medelstora företag)
 - antalet arbetsgivarföretag
- företagens tillväxt och tillväxtorientering
 - företagens tillväxt i olika storleksklasser
 - företagens tillväxt/tillväxtorientering på olika håll i Finland
- nya och nedlagda företag, utvecklingen i fråga om antalet nya företag
- antalet exportföretag (varuexportens utveckling) och små och medelstora företags internationalisering

- utvecklingen i fråga om antalet anställda i små och medelstora företag (indelad i mikroföretag, små och medelstora företag)
- antalet små och medelstora företag som upplevt problem med tillgången till arbetskraft
- företagens lönsamhet
- förnyelse i företagen
 - investeringar (materiella, immateriella och utländska)
 - investeringsplaner
 - investeringar i den gröna och digitala omställningen separat
- planer på att bli företagare
- ägarbyten.

För varje indikator slås det fast ett utgångsläge och följs indikatorns utveckling.

Åtgärderna genomförs inom ramen för befintliga anslag. Beslut om åtgärder som kräver ökade anslag eller har andra konsekvenser för budgeten fattas separat i anslutning till ramarna för statsfinanserna och i de årliga budgetförfarandena.

Bilaga: Strategin för företagande (på finska)